

Reštrukturalizácia v zmysle zákona č.7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii a jej vplyv na katastrálne konanie

Reštrukturalizácia predstavuje jednu z možností riešenia úpadku dlžníka, teda ak sa dlžník dostane do platobnej neschopnosti alebo do predĺženia (§ 3 zákona č. 7/2005 Z.z.), môže svoj úpadok riešiť tak, že podá návrh na vyhlásenie konkurzu alebo návrh na povolenie reštrukturalizácie.

Ak sa dlžník rozhodne riešiť svoj úpadok reštrukturalizáciou, nestačí len podať návrh na povolenie reštrukturalizácie, ale je potrebné pred podaním návrhu poveriť správcu vypracovaním posudku, v ktorom sa zhodnotí uskutočniteľnosť reštrukturalizácie. Tým, že dlžník požiada správcu o vypracovanie posudku, nezaniká jeho povinnosť v zákonnej lehote podať návrh na vyhlásenie konkurzu a nezabavuje sa tým zodpovednosťou za škodu v súvislosti s oneskoreným podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu. Počas konkurzného konania až do vyhlásenia konkurzu môže dlžník podať návrh na povolenie reštrukturalizácie, v dôsledku následného začatia reštrukturalizačného konania nastáva prerušenie konkurzného konania zo zákona (§ 16 zákona č. 7/2005 Z.z.). Poveriť správcu vypracovaním posudku môžu i veritelia, nakoľko nie je možné posudok vypracovať bez prípadnej súčinnosti dlžníka, je potrebné, aby veritelia uzavreli s dlžníkom dohodu o poskytnutí súčinnosti ešte predtým ako poveria nimi zvoleného správcu vypracovaním posudku. Bez kladného posudku správcu nemôže byť podanie návrhu na povolenie reštrukturalizácie úspešné.¹

Správca je povinný vypracovať posudok nestranne. Reštrukturalizáciu možno v posudku odporučiť len vtedy, ak **dlžník vykonáva podnikateľskú činnosť**, preto je vylúčené, aby sa reštrukturalizácia odporučila na dlžníka v likvidácii, či dlžníka vykonávajúceho inú činnosť ako podnikanie, z tohto dôvodu je vylúčená i reštrukturalizácia fyzickej osoby – nepodnikateľa, naopak reštrukturalizácia fyzickej osoby – podnikateľa, napr. živnostníka, vylúčená nie je.

Reštrukturalizáciu možno v posudku ďalej odporučiť len vtedy, ak **dlžníkovi hrozí úpadok alebo ak sa už dostal do úpadku**. Reštrukturalizácia je určená tým podnikom, ktoré majú problémy s platobnou neschopnosťou alebo problémy s predĺžením plynúce najmä z toho, že v minulosti dosahovali záporný hospodársky výsledok, či už v dôsledku zlých manažérskych rozhodnutí alebo vývoja na trhu, ktorý na nich priamo či nepriamo vplýva. Reštrukturalizáciu možno v posudku ďalej odporučiť len vtedy, ak možno **odôvodnene predpokladať zachovanie aspoň podstatnej časti prevádzky podniku**. Zmyslom reštrukturalizácie je zachovať prevádzkovanie podniku a nie túto ukončiť a potom zlikvidovať, k tomu slúži likvidácia, prípadne konkurz. Reštrukturalizáciu možno v posudku ďalej odporučiť len vtedy, ak v prípade povolenia reštrukturalizácie **možno odôvodnene predpokladať väčší rozsah uspokojenia veriteľov ako v prípade vyhlásenia konkurzu**.² Správca odporučí reštrukturalizáciu taktiež len vtedy, ak účtovné závierky dlžníka poskytujú verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva a o finančnej situácii dlžníka a od skončenia ostatnej reštrukturalizácie dlžníka alebo jeho právneho predchodcu uplynuli aspoň dva roky.

Priebeh reštrukturalizácie

Ako bolo už vyššie uvedené reštrukturalizačné konanie sa začína na návrh dlžníka alebo veriteľa, títo sú oprávnení podať návrh na povolenie reštrukturalizácie iba v prípade, ak správca v posudku nie staršom ako 30 dní reštrukturalizáciu odporučil, veriteľ je oprávnený podať návrh iba vtedy ak dlžník s podaním návrhu súhlasí (§111 zákona č. 7/2005z.z.).

Reštrukturalizačné konanie možno rozdeliť na 3 fázy:

I. Fáza „Začatie reštrukturalizačného konania“

Ak súd zistí, že návrh na povolenie reštrukturalizácie spĺňa zákonom stanovené náležitosti (§ 12 zákona č. 7/2005 Z.z.), najneskôr do 15 dní od doručenia návrhu rozhodne o začatí reštrukturalizačného konania, inak návrh v rovnakej lehote odmietne. O začatí reštrukturalizačného konania súd vydá uznesenie, ktoré bezodkladne zverejní v Obchodnom vestníku, týmto momentom – zverejnením uznesenia v Obchodnom vestníku – začína reštrukturalizačné konanie.

¹<http://epi2.epi.sk/Main/Default.aspx?Template=~Main/THelp.ascx&zsrInkId=21007873&phContent=~Comments/RuleComments.ascx&VirtualDate=2016-02-11&FragmentId=4705559&CTypId=1>

²<http://epi2.epi.sk/Main/Default.aspx?Template=~Main/THelp.ascx&zsrInkId=21007873&phContent=~Comments/RuleComments.ascx&VirtualDate=2016-02-11&FragmentId=4705564&CTypId=1>

Účinky začatia reštrukturalizačného konania môžeme rozdeliť na tie, ktoré obmedzujú veriteľov a na tie, ktoré obmedzujú dlžníka.

K účinkom obmedzujúcim dlžníka patrí povinnosť dlžníka obmedziť výkon svojej činnosti na bežné právne úkony s tým, že iné právne úkony môže robiť len so súhlasom správcu, ktorý vypracoval posudok. Počas reštrukturalizačného konania už dlžník teda nemôže neobmedzene nakladať so svojím majetkom ani sa neobmedzene zaväzovať, a to pod sankciou odporovateľnosti tých právnych úkonov, ktoré nemajú povahu bežného právneho úkonu, pokiaľ neboli schválené správcem, ktorý vypracoval posudok (§114 ods. 1 písm. a) zákona č. 7/2005 Z.z.).³

K účinkom obmedzujúcim veriteľov patrí:

- vyňatie dlžníkovho majetku spod pôsobnosti exekučných predpisov (zákaz exekúcie). Účinok zakazujúci viesť exekúciu vplýva na každé exekučné konanie – nielen na konania o výkon rozhodnutia podľa občianskeho súdneho poriadku alebo exekučné konania podľa Exekučného poriadku – ale aj na daňové a colné exekučné konania, prípadne iné správne exekučné konania. Začať alebo viesť exekučné konanie počas reštrukturalizačného konania sa zakazuje len proti dlžníkovmu majetku, nie proti majetku tretích osôb. Prerušenie exekučných konaní nastáva zo zákona, nie je preto potrebné v nich rozhodovať o ich prerušení.
- vyňatie dlžníkovho majetku spod výkonu zabezpečovacích práv zabezpečujúcich pohľadávky, ktoré sa v reštrukturalizácii uplatňujú prihláškou (ex lege).
- zákaz vypovedať zmluvu uzatvorenú s dlžníkom alebo od nej odstúpiť z dôvodu omeškania dlžníka s plnením, na ktoré druhej zmluvnej strane vznikol nárok pred začatím reštrukturalizačného konania
- neúčinnosť prípadných zmluvných dojednaní umožňujúce druhej zmluvnej strane vypovedať zmluvu uzatvorenú s dlžníkom alebo od nej odstúpiť z dôvodu reštrukturalizačného konania alebo konkurzného konania
- zákaz započítať proti dlžníkovi pohľadávky, ktoré sa v reštrukturalizácii uplatňujú prihláškou
- nemožnosť rozhodnúť o splynutí, zlúčení alebo rozdelení dlžníka a rozhodnutie o splynutí, zlúčení alebo rozdelení zapísať do obchodného registra.

V tejto fáze reštrukturalizačného konania môže správca schváliť len tie úkony dlžníka, ktoré zhodnotia jeho majetok, alebo ak sú potrebné pre dosiahnutie reštrukturalizácie. Ak dlžník urobí právny úkon, ktorý podlieha súhlasu správcu, bez toho aby ten súhlas udelil, nie je platnosť právneho úkonu dotknutá, právnomu úkonu možno však v konkurze odporovať, ak bol na majetok dlžníka do dvoch rokov od začatia reštrukturalizačného konania vyhlásený konkurz (§ 114 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z.z.).

Ak sú splnené predpoklady, aby súd reštrukturalizáciu povolil (§ 116 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z.z.), súd najneskôr do 30 dní od začatia reštrukturalizačného konania uznesením rozhodne o začatí reštrukturalizácie, inak konanie v rovnakej lehote uznesením zastaví. V uznesení o povolení reštrukturalizácie súd ustanoví správcu a určí rozsah právnych úkonov, ktoré majú počas reštrukturalizácie podliehať súhlasu správcu, taktiež vyzve veriteľov, aby v zákonnej lehote prihlásili pohľadávky.

II. Fáza „Reštrukturalizácia“

Zverejnením uznesenia o povolení reštrukturalizácie v Obchodnom vestníku sa končí úvodná časť reštrukturalizačného konania a začína sa nová časť reštrukturalizačného konania – procesne nazývaná reštrukturalizácia. Reštrukturalizácia je typicky nesporové konanie s veľkým počtom účastníkov. Ide o formálny proces záchrany podniku (na rozdiel od konkurzu, v ktorom väčšinou ide o likvidáciu podniku) tým spôsobom, že veritelia spoločne s dlžníkom „uzatvoria – schvália“ dohodu vo forme plánu, podľa ktorého sa potom vykoná reštrukturalizácia podniku a uspokojia pohľadávky veriteľov, ktorí sa stali účastníkmi plánu.⁴

K účinkom povolenia reštrukturalizácie patrí to, že v dôsledku začatia reštrukturalizačného konania prerušené exekučné konania, ktoré sa viedli proti majetku dlžníka pre pohľadávky, ktoré sa v reštrukturalizácii uplatňujú prihláškou, sa zo zákona zastavujú. Ďalším účinkom je prerušenie súdnych a rozhodcovských konaní o pohľadávkach, ktoré sa v reštrukturalizácii uplatňujú prihláškou.

³<http://epi2.epi.sk/Main/Default.aspx?Template=~Main/THelp.ascx&zsrlnkId=21007873&phContent=~Comments/RuleComments.ascx&VirtualDate=2016-02-11&FragmentId=4705610&CTypeId=1>

⁴<http://epi2.epi.sk/Main/Default.aspx?Template=~Main/THelp.ascx&zsrlnkId=21007873&phContent=~Comments/RuleComments.ascx&VirtualDate=2016-02-11&FragmentId=4705640&CTypeId=1>

Počas samotnej reštrukturalizácie dochádza k prihlasovaniu pohľadávok, popieraní pohľadávok, schôdzi veriteľov, voľbe veriteľského výboru atd., zjednodušene povedané: v tejto fáze dochádza k tvorbe podkladov i k tvorbe samotného reštrukturalizačného plánu.

Správca vykonáva počas reštrukturalizácie nad podnikaním dlžníka dohľad, pričom správcovi patria rovnaké oprávnenia ako správcovi počas konkurzu pri zisťovaní majetku podliehajúceho konkurzu, ustanovenia § 74 a 75 zákona č. 7/2005 Z.z. sa použijú primerane (§ 129 zákona č. 7/2005 Z.z.). Právne úkony dlžníka v rozsahu určenom súdom v uznesení o povolení reštrukturalizácie a právne úkony v pracovnoprávných vzťahoch podliehajú počas reštrukturalizácie súhlasu správcu. Rozsah právnych úkonov podliehajúcich súhlasu správcu môže veriteľský výbor svojim uznesením rozšíriť, toto uznesenie je účinné zverejnením v obchodnom vestníku. O schvaľovaní právnych úkonov je správca povinný rozhodovať bezodkladne. Ak dlžník urobí počas reštrukturalizácie právny úkon bez súhlasu správcu i keď podliehal jeho súhlasu, platnosť právneho úkonu opäť nie je dotknutá, možno mu však odporovať, ak bol na majetok dlžníka počas reštrukturalizácie alebo do jedného roka od skončenia reštrukturalizácie vyhlásený konkurz (§130 zákona č. 7/2005 Z.z.).

Počas reštrukturalizácie dohliada na činnosť dlžníka, správcu i veriteľských orgánov súd.

Úspešný priebeh reštrukturalizácie je zavŕšený zostavením a schválením tzv. reštrukturalizačného plánu. Schvaľovací proces pritom pozostáva najprv z predbežného schválenia veriteľským výborom, potom zo schválenia schvaľovacou schôdzou a nakoniec z potvrdenia súdom.

Plán je listina upravujúca vznik, zmenu alebo zánik práva a záväzkov osôb v nej uvedených, ako aj rozsah a spôsob uspokojenia tých účastníkov plánu, ktorí sú veriteľmi prihlásených pohľadávok, prípadne akcionármi dlžníka. Plán potvrdený súdom je záväzný pre všetkých účastníkov plánu. Plán potvrdený súdom má okrem toho povahu právneho úkonu. Okrem komplexnej zmeny právnych vzťahov medzi účastníkmi plánu. Plán predstavuje aj základnú listinu, podľa ktorej sa vykonáva reštrukturalizácia podniku a postupuje pri uspokojení prihlásených pohľadávok, prípadne majetkových práv akcionárov dlžníka. Okrem toho predstavuje aj základnú listinu, podľa ktorej sa vykonáva prípadná dozorná správa, ktorá môže byť zavedená nad dlžníkom po skončení reštrukturalizácie. Plán sa z formálneho hľadiska člení na opisnú časť a záväznú časť. Opisná časť plánu obsahuje najmä podrobné vysvetlenie záväznej časti a nemá záväzkovotvorný charakter. Naproti tomu záväzná časť plánu obsahuje presné vymedzenie jednotlivých práv a záväzkov, ktoré majú podľa plánu vzniknúť, zmeniť sa alebo zaniknúť a má z tohto pohľadu čisto záväzkovotvorný charakter.⁵

Reštrukturalizácia sa z procesného hľadiska končí zverejnením uznesenia o skončení reštrukturalizácie v Obchodnom vestníku. Naproti tomu z ekonomického hľadiska sa reštrukturalizácia len začína. O skončení reštrukturalizácie súd nevydáva osobitné uznesenie, ale o tom rozhodne v uznesení o potvrdení plánu, proti ktorému nie je prípustné odvolanie, týmto zanikajú účinky začatia reštrukturalizačného konania a zo zákona sa zastavujú súdne a rozhodcovské konania, ktoré boli v dôsledku povolenia reštrukturalizácie prerušené. Ide o súdne a rozhodcovské konania o nárokoch, ktoré bolo treba v reštrukturalizácii uplatniť prihláškou. Ak zo záväznej časti plánu potom nevyplýva niečo iné, v dôsledku zverejnenia uznesenia o skončení reštrukturalizácie v Obchodnom vestníku zaniká aj funkcia veriteľského výboru a funkcia správcu. Tieto funkcie nezanikajú vtedy, ak sa v pláne navrhla zaviesť nad dlžníkom alebo preberajúcou osobou dozorná správa, v ktorej sa s týmito orgánmi počíta.⁶

III. Fáza „Dozorná správa“

Záväzná časť plánu môže na čas po skončení reštrukturalizácie až do úplného splnenia plánu zaviesť nad dlžníkom alebo preberajúcou osobou dozornú správu, túto správu vykonáva dozorný správca určený záväznou časťou plánu. V prípade zavedenia dozornej správy záväzná časť obsahuje najmä určenie: osoby podliehajúcej dozornej správe, dozorného správcu, pravidiel pre výkon dozornej správy, právne úkony podliehajúce súhlasu dozorného správcu a odmenu dozorného správcu (§ 162 zákona č. 7/2005 Z.z.). Účinky tejto dozornej správy nastávajú až zverejnením oznámenia dozorného správcu o zavedení dozornej správy v Obchodnom vestníku. Ak niektoré právne úkony osoby podliehajúcej dozornej správe majú podľa záväznej časti plánu podliehať súhlasu dozorného správcu, oznámenie o zavedení dozornej správy obsahuje aj presné určenie rozsahu týchto právnych úkonov s poučením o možnosti odporovať týmto právnym úkonom, ktoré osoba podliehajúca dozornej správe

⁵<http://epi2.epi.sk/Main/Default.aspx?Template=~/Main/THelp.ascx&zsrlnkId=21007873&phContent=~/Comments/RuleComments.ascx&VirtualDate=2016-02-11&FragmentId=4705752&CTypeId=1>

⁶<http://epi2.epi.sk/Main/Default.aspx?Template=~/Main/THelp.ascx&zsrlnkId=21007873&phContent=~/Comments/RuleComments.ascx&VirtualDate=2016-02-11&FragmentId=4705904&CTypeId=1>

urobí bez súhlasu dozorného správcu. Opäť nedostatok súhlasu správcu s právnym úkonom nespôsobuje neplatnosť právneho úkonu, možno mu však odporovať v konkurze, ak bol pred úplným splnením plánu na majetok osoby podliehajúcej dozornej správe vyhlásený konkurz (§ 163 zákona č. 7/2005 Z.z.). Dozorný správca vykonáva dozornú správu s odbornou starostlivosťou a je povinný udeľovať súhlas s právnymi úkonom osoby podliehajúcej dozornej správe v rozsahu a za podmienok určených v správe. Správcovi patria pri výkone tejto činnosti rovnaké oprávnenia ako správcovi pri zisťovaní majetku v konkurze, ustanovenia § 74 a 75 zákona č. 7/2005 Z.z. sa opäť použijú iba primerane. Osoba podliehajúca správe je povinná poskytnúť správcovi súčinnosť zodpovedajúcu týmto jeho oprávneniam (§ 164 zákona č.7/2005Z.z.).

Po úplnom splnení plánu dozorný správca bezodkladne zverejní v obchodnom vestníku oznam o ukončení dozornej správy. Zverejnením oznamu zanikajú účinky dozornej správy a funkcia dozorného správcu, rovnako zaniká funkcia dozorného správcu i účinky dozornej správy vyhlásením konkurzu (§165 zákona č.7/2005 Z.z.).

Právne úkony dlžníka v jednotlivých fázach reštrukturalizačného konania

Právne úkony dlžníka v I. fáze § 114 zákona č. 7/2005 Z.z.

Ako bolo už vyššie uvedené jedným z následkov/účinkov začatia reštrukturalizačného konania je, že dlžník je povinný obmedziť výkon svojej činnosti len na **bežné právne úkony**, iné právne úkony podliehajú súhlasu správcu, ktorý vypracoval posudok (§ 114 zákona č. 7/2005 Z.z.). Čo sa rozumie pod pojmom bežný právny úkon zákon o konkurze a reštrukturalizácii definuje v ustanovení § 10, a to pre podnikateľa alebo osobu vykonávajúcu inú ako podnikateľskú činnosť ako: právne úkony, ktoré sú nevyhnutne potrebné a zabezpečenie riadneho výkonu tých činností, ktoré sú predmetom ich podnikania alebo inej činnosti a pre fyzické osoby ako: právne úkony, ktoré sú nevyhnutne potrebné na zabezpečenie jej životných potrieb, ako aj životných potrieb tých voči, ktorým má vyživovaciu povinnosť. Za bežný právny úkon sa podľa zákona o konkurze a reštrukturalizácii nepovažuje: založenie obchodnej spoločnosti, družstva alebo inej právnickej osoby, nadobudnutie účasti alebo prevod účasti na obchodnej spoločnosti, družstve alebo inej právnickej osobe, prevod nehnuteľnosti alebo prenájom nehnuteľnosti alebo iného majetku, ktorého hodnota predstavuje významný podiel na celkovej hodnote majetku dlžníka, prípadne ich zaťaženie vecným bremenom, uzatvorenie zmluvy o úvere, o pôžičke alebo o inom dočasnom poskytnutí alebo prijatí peňažných prostriedkov, zabezpečenie cudzieho záväzku, prevzatie cudzieho záväzku, pristúpenie k cudziemu záväzku alebo poskytnutie sľubu odškodnenia za škodu spôsobenú treťou osobou, urobenie právneho úkonu bez primeraného protiplnenia alebo zvýhodňujúceho právneho úkonu, urobenie iného právneho úkonu ukracujúceho záujmy veriteľov na uspokojení ich pohľadávok (§ 10 ods. 3 zákona č. 7/2005 Z.z. negatívne vymedzenie bežného právneho úkonu, jedná sa iba o demonštratívny výpočet). Typickým príkladom pre bežný právny úkon pri podnikateľskej činnosti bude napríklad uzatváranie kúpnych zmlúv, ktoré je potrebné pre nákup vstupov do výroby alebo na predaj vyrobených výrobkov či služieb, taktiež zmluva o dielo potrebné na opravu výrobných linky, pri fyzickej osobe pôjde i o právne úkony potrebné na výkon zamestnania a pod.. Naopak za bežný právny úkon zákon nepovažuje určité dispozície s majetkom dlžníka ako napríklad prevod nehnuteľnosti (kúpna zmluva, zmluva o prenájme alebo predaj podniku) ale iba za predpokladu, že takáto dispozícia s majetkom predstavuje svojou hodnotou výrazný podiel na celkovej hodnote majetku dlžníka. Bežný právny úkon nepredstavuje ani zaťaženie nehnuteľnosti dlžníka vecným bremenom.⁷

Aby po začatí konania nedošlo k zmenšeniu dlžníkovho majetku, ktorý bude potrebný na reštrukturalizáciu, je dlžník obmedzený vo svojej podnikateľskej činnosti tým, že môže robiť iba bežné právne úkony, na ostatné potrebuje súhlas/schválenie správcu, ten taký právny úkon schváli iba za predpokladu, že sa zhodnotí majetok dlžníka alebo ak je taký právny úkon potrebný na dosiahnutie reštrukturalizácie. Ak dlžník urobí právny úkon bez súhlasu správcu hoci sa nejedná o bežný právny úkon, platnosť právneho úkonu tým nie je dotknutá, možno mu však odporovať v konkurze, ak bol vyhlásený na majetok dlžníka do dvoch rokov od začatia reštrukturalizačného konania (§114 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z.z.). Zákon neupravuje, kedy má správca s ohľadom na platnosť a účinnosť právneho úkonu udeliť súhlas. Vzhľadom na nedostatok právnej úpravy a na to, že takýto právny úkon nie je postihnutý neplatnosťou, môžeme predpokladať, že súhlas sa vyžaduje predtým ako daný právny úkon nadobudne účinnosť. Forma pre schvaľovací úkon nie je taktiež určená, ale v záujme právnej istoty sa odporúča písomná forma súhlasu.⁸

Právne úkony dlžníka v II. fáze §130 zákona č 7/2005 Z.z.

⁷ Ďurica, M. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár. 2. Vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2015, 1456 s., str. 41

⁸ Ďurica, M. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár. 2. Vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2015, 1456 s., str. 942, 943

Jednou zo základných foriem dohľadu správcu nad podnikateľskou činnosťou dlžníka po povolení reštrukturalizácie je schvaľovanie právnych úkonov dlžníka určených v uznesení o povolení reštrukturalizácie, prípadne je ich rozsah rozšírený uznesením veriteľského výboru. Zo zákona (ex lege) podliehajú súhlasu správcu úkony dlžníka v pracovnoprávných vzťahoch. Správca rozhodne o žiadosti dlžníka na schválenie právneho úkonu bezodkladne, zákon prikazuje správcovi rozhodnúť o tom či právny úkon dlžníka schvaľuje alebo nie. Proti zápornému rozhodnutiu správcu neposkytuje zákon dlžníkovi žiadnu možnosť právnej ochrany, nakoľko ju ani nepotrebuje, keďže právne úkony dlžníka vykonané bez súhlasu správcu sú platné a účinné, možno im však v konkurze odporovať, ak bol na majetok dlžníka počas reštrukturalizácie alebo do jedného roka od skončenia reštrukturalizácie vyhlásený konkurz.⁹

Právne úkony osoby podliehajúcej dozornej správe v III. Fáze § 163 zákona č. 7/2005 Z.z.

V záujme plnenia plánu môže záväzná časť plánu ustanoviť, že po skončení reštrukturalizácie až do splnenia plánu sa môže zaviesť nad dlžníkom alebo preberajúcou osobou dozorná správa, zmyslom je vykonávať dozor v rozsahu určenom zákonom nad podnikateľskou činnosťou tých subjektov, ktoré majú plniť plán, a to v záujme jeho splnenia.¹⁰ Záväzná časť plánu môže určiť, že na určité právne úkony dlžníka alebo preberajúcej osoby sa vyžaduje súhlas dozorného správcu, opäť i v tejto fáze je úkon urobený bez súhlasu správcu, hoc podlieha súhlasu, platný a je postihnutý iba možnosťou mu odporovať v konkurze, ak bol vyhlásený na majetok osoby podliehajúcej dozornej správe pred úplným splnením plánu. Presné určenie právnych úkonov podliehajúcich súhlasu správcu a poučenie o možnosti odporovať im obsahuje oznámenie o zavedení dozornej správy zverejnené v obchodnom vestníku.

Z vyššie uvedeného plynie, že hoc podliehajú určité právne úkony súhlasu správcu/schváleniu správcu, nedostatok tohto súhlasu, či schválenia, prípadne nesúhlas správcu nespôsobuje neplatnosť právnych úkonov, jedinou sankciou je ich prípadná odporovateľnosť v konkurznom konaní.

Zmyslom toho, že zákon pripúšťa, aby právnomu úkonu urobenému bez súhlasu správcu bolo možné len odporovať, je chrániť postavenie dlžníka a tretích strán pred hrozbou neplatnosti ich právnych úkonov a tým posilniť ich právnu istotu v platnosť ich právnych úkonov. Najmä ak plán bude riadne splnený, nie je dôvod, aby niektoré právne úkony boli neskôr spochybňované len preto, že boli urobené bez súhlasu správcu. Neznamená to ale, že by právny úkon urobený bez súhlasu správcu, musel byť preto vždy platným právnym úkonom. Zákon vylučuje ako dôvod jeho neplatnosti len jeho neschválenie. V prípade iných dôvodov, napr. z dôvodu nedostatku formy, zákon neplatnosť právneho úkonu nezhojuje (nekonvaliduje). V týchto prípadoch môže neplatnosť právneho úkonu nastúpiť bez ohľadu na to, či by právnomu úkonu bolo alebo nebolo možné inak v konkurze odporovať.

Odporovacie právo proti právnomu úkonu

Uplatniť odporovacie právo proti právnomu úkonu urobenému bez súhlasu správcu možno len v konkurze, a to len postupom upraveným v konkurze, a len v prípade, že právny úkon ukrátil uspokojenie niektorej z pohľadávok prihlásených v konkurze. Medzi iným to znamená, že tomu právnomu úkonu, ktorý zhodnotil majetok osoby podliehajúcej dozornej správe alebo ktorý bol voči jej majetku a záväzkom neutrálny, nie je možné v konkurze odporovať z dôvodu, že ide o právny úkon urobený bez súhlasu správcu.¹¹

Treba podotknúť, že uvedená právna ochrana druhej strany právneho úkonu, ktorý dlžník vykonal bez súhlasu správcu je v skutočnosti nedomyslená nakoľko znevýhodňuje veriteľov dlžníka. Právne úkony dlžníka sú postihnuté odporovateľnosťou len vtedy, ak bol na dlžníka v určitom časovom rozsahu vyhlásený konkurz. Právna ochrana by bola účinnejšia vtedy, ak by právne úkony urobené bez súhlasu správcu boli ex lege neúčinné aj vtedy, ak by ukracovali uspokojenie veriteľov dlžníka v reštrukturalizácii. Účelom tejto právnej ochrany malo byť, aby počas reštrukturalizačného konania nedošlo k zmenšeniu majetku dlžníka na úkor jeho veriteľov.¹²

Právne úkony dlžníka počas reštrukturalizačného konania a katastrálne konanie

⁹ Ďurica, M. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár. 2. Vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2015, 1456 s., str. 1100, 1101

¹⁰ Ďurica, M. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár. 2. Vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2015, 1456 s., str. 1219

¹¹ <http://epi2.epi.sk/Main/Default.aspx?Template=~/Main/THelp.ascx&zsrlnkid=21007873&phContent=~/Comments/RuleComments.ascx&VirtualDate=2016-02-11&FragmentId=4705947&CTypeld=1>

¹² Ďurica, M. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár. 2. Vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2015, 1456 s., str. 943

Ako bolo už vyššie uvedené právne úkony dlžníka, ktoré podliehajú súhlasu správcu počas reštrukturalizačného konania, samotnej reštrukturalizácie i počas zavedenej dozornej správy sú platné i navzdory tomu, že boli vykonané bez súhlasu správcu. S prihliadnutím na definíciu bežného právneho úkonu (negatívne vymedzenie v § 10 ods. 3 zákona č. 7/2005 Z.z.) sa dá predpokladať, že pri prevode nehnuteľností, zriadení vecného bremena či záložného práva sa bude jednať o úkony podliehajúce súhlasu správcu. V prípade ak správny orgán zistí, že účastník vkladového konania je v reštrukturalizácii alebo v dozornej správe a súhlas správcu s právnym úkonom nebude prílohou návrhu na vklad, nie je možné katastrálne konanie prerušiť z dôvodu predbežnej otázky v zmysle § 31a písm. a) zákona č. 162/1995 Z.z. katastrálneho zákona, nakoľko nedostatok súhlasu nespôsobuje neplatnosť právneho úkonu, iba možnosť odporovať právnemu úkonu, ak bude na majetok dlžníka vyhlásený konkurz. Taktiež nemožno konanie prerušiť z dôvodu, že právo nakladať s nehnuteľnosťou je obmedzené podľa osobitého predpisu v zmysle § 31a písm. f) zákona č. 162/1995 Z.z. katastrálneho zákona, keďže takýto zákaz zo zákona o konkurze a reštrukturalizácii nevyplýva.

Otázkou zostáva, či takýto súhlas pri prevode nehnuteľnosti alebo inom majetkovom nakladaní s nehnuteľnosťou žiadať a katastrálne konanie prerušovať v zmysle § 31a písm. c) zákona č. 162/1995 Z.z. katastrálneho zákona. S ohľadom na ustanovenie § 32 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. správneho poriadku „*správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania*“ a ustanovenie § 3 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. správneho poriadku „*správne orgány postupujú v konaní v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi. Sú povinné chrániť záujmy štátu a spoločnosti, práva a záujmy fyzických osôb a právnických osôb a dôsledne vyžadovať plnenie ich povinností*“ a v súvislosti so zachovaním určitej právnej istoty a prevencie by bolo vhodné konanie prerušiť a žiadať si súhlas správcu s daným úkonom.

V každej fáze reštrukturalizačného konania môže dôjsť k jej konverzii na konkurzné konanie a taktiež počas plnenia reštrukturalizačného plánu môže dôjsť k vyhláseniu konkurzu. Najčastejšie sa táto konverzia udeje v prípade nesplnenia povinností uvedených v reštrukturalizácii, prípadne ak sa finančná a podnikateľská situácia dlžníka zhorší natoľko, že nemožno odôvodnene predpokladať úspešné skončenie reštrukturalizácie.

Správca fakticky nemôže zabrániť, aby dlžník robil právne úkony a inú činnosť, ktorá bude v rozpore s reštrukturalizáciou či s plnením reštrukturalizačného plánu, pretože tieto právne úkony dlžníka sú platné. Táto činnosť dlžníka, prípadne osoby podliehajúcej dozornej správe, však signalizuje, že dlžník nemá záujem o reštrukturalizáciu alebo o úspešné naplnenie reštrukturalizačného plánu. Ak dlžník závažne alebo opakovane porušuje povinnosti ustanovené zákonom počas reštrukturalizácie, je správca povinný bezodkladne požiadať súd o vyhlásenie konkurzu.¹³ I keď správca nebude účastníkom katastrálneho konania, z dôvodu prerušenia konania má možnosť nadobudnúť vedomosť o danom právnom úkone a môže zhodnotiť činnosť dlžníka ako pre reštrukturalizáciu žiadanú či nežiadanú a vyvodiť dôsledky. Vyžiadanie si súhlasu správcu s právnym úkonom možno považovať za určitú povinnosť, ktorej naplnenie by mal správny orgán skúmať a vyžadovať v zmysle § 3 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb..

Správny orgán musí byť uzrozumený s tým, že môže obdržať nielen súhlas ale i nesúhlas s právnym úkonom. V prípade nesúhlasného stanoviska správcu s právnym úkonom je otázne, či konanie zastaviť pre neodstránenie nedostatkov alebo vklad povoliť. Nakoľko i nesúhlasné stanovisko nemá za následok neplatnosť daného právneho úkonu. Keďže zákon o konkurze a reštrukturalizácii pojmovo operuje vždy s termínom súhlasu alebo schválenia právneho úkonu, logicky i správny orgán v katastrálnom konaní bude žiadať doložiť súhlas správcu s daným právnym úkonom. Takže by mal v prípade nesúhlasného stanoviska konanie zastaviť podľa § 31b písm. f) zákona č. 162/1995 Z.z. katastrálneho zákona a nie zamietnuť, keďže nesúhlas nespôsobuje neplatnosť právneho úkonu. V prípade nedoloženia požadovanej listiny (nečinnosť účastníkov) sa konanie zastaví z dôvodu § 31 b písm. f) zákona č. 162/1995 Z.z. katastrálneho zákona.

Ak bude zo strany účastníka doručený súhlas s právnym úkonom alebo listiny preukazujúce, že daný právny úkon nepodlieha súhlasu správcu (uznesenie súdu o povolení reštrukturalizácie, kde bude rozsah právnych úkonov dlžníka podliehajúcich súhlasu správcu prípadne uznesenie veriteľského výboru viz § 130 ods.1 a 2 zákona č. 7/2005 Z.z., oznámenie o zavedení dočasnej správy, kde je presne určený rozsah právnych úkonov podliehajúcich správe § 163 ods. 3 zákona č. 7/2005 Z.z.) správny orgán vklad povolí.

Treba poukázať na to, že v katastrálnom konaní môže byť subjekt podliehajúci reštrukturalizácii nielen na strane prevodcu, záložcu, povinného z vecného bremena ale i na strane nadobúdateľa, záložného veriteľa, či oprávneného z vecného bremena, potom vyššie uvedené platí rovnako. Konanie je potrebné prerušiť a žiadať

¹³ Ďurica, M. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár. 2. Vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2015, 1456 s., str. 1101

súhlas s právnym úkonom. V prípade dodania súhlasu, či listín preukazujúcich, že právny úkon nepodlieha súhlasu, správny orgán vklad povolí, inak konanie zastaví (nedodanie súhlasu či dodanie nesúhlasu).

Ako už bolo vyššie uvedené zákon neurčuje, kedy presne má byť súhlas s daným úkonom vyjadrený zo strany správcu, s ohľadom na to, že nesúhlas nespôsobuje neplatnosť daných úkonov, bude i dodatočný súhlas s právnym úkonom dostačujúci pre potreby katastrálneho konania. Samozrejme nakoľko je katastrálne konanie správnym konaním a prebieha najmä na základe listinných príloh a dôkazov, je vhodné súhlas doručiť v písomnej podobe ako prílohu návrhu na vklad.

Záverom

Reštrukturalizácia ako jedna z foriem riešenia úpadku, ktorá preferuje zachovanie prevádzky podniku (uzdravenie podniku) pred jeho likvidáciou (konkurz) narúša rovné postavenie na trhu medzi reštrukturalizovaným podnikom a jeho konkurentmi v tom smere, že reštrukturalizovanému podniku poskytuje ochranu a tým lepšie postavenie na trhu ako ostatným konkurentom. Výsledkom reštrukturalizácie je reštrukturalizačný plán, ktorý má povahu právneho úkonu a spočíva v dohode veriteľov s dlžníkom na uspokojení ich pohľadávok pri súčasnom zachovaní prevádzky podniku. Už zo samotného postavenia reštrukturalizácie v zákone, t.j. až za konkurzným konaním, môžeme predpokladať, že sám zákonodarca uprednostňoval konkurz pred reštrukturalizáciou. Rovnaký záver plynie i z prísnych sankcii pri neplnení povinností v reštrukturalizácii, ktoré spočívajú v jej transformácii na konkurzné konanie. Počas celého reštrukturalizačného konania i po ňom podliehajú určité právne úkony dlžníka, či osoby podliehajúcej dozornej správe, súhlasu správcu. Zákon nespojuje s právnymi úkonmi dlžníka či osoby podliehajúcej dozornej správe, ktoré podliehajú súhlasu správcu a sú vykonané bez tohto súhlasu, neplatnosť a neúčinnosť. Jedinou sankciou je ich možná odporovateľnosť v konkurze. Pri katastrálnom konaní, kde dochádza k prevodom nehnuteľností či ich zaťaženiu, možno predpokladať s ohľadom na negatívnu definíciu bežného právneho úkonu pre zákon o konkurze a reštrukturalizácii (§10 ods. 3 zákona č. 7/2005 Z.z.), že práve tieto úkony budú podliehať súhlasu správcu. V prípade ak sa správny orgán dozvie, že účastník konania je v reštrukturalizácii, je vhodné s ohľadom na § 32 ods. 1 a § 3 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. správneho poriadku konanie prerušiť v zmysle § 31a písm. c) zákona č. 162/1995 Z.z. katastrálneho zákona a žiadať súhlas správcu s právnym úkonom. Ak bude súhlas doručený, prípadne budú doložené verejné alebo iné listiny preukazujúce, že daný právny úkon súhlasu nepodlieha, vklad sa povolí. Ak nebude súhlas či listiny preukazujúce, že právny úkon nepodlieha súhlasu doručený alebo bude doručený nesúhlas správcu, konanie sa zastaví podľa § 31b písm. f) zákona č. 162/1995 Z.z. katastrálneho zákona.